

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ АСПЕКТ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО МАГІСТРА-ФІЛОЛОГА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Петришина О. І.

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української мови та методики її навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка*

Науково-дослідницька робота студентів є невід'ємним складником системи підготовки майбутніх учителів / викладачів-словесників на факультеті філології і журналістики. Вона забезпечує формування фахових компетентностей, спрямованих на обґрунтування та вирішення наукових теоретичних і практичних завдань.

Цей вид діяльності вкрай важливий для якісного освітнього процесу за чинними освітніми програмами закладів вищої освіти України. Кожен наступний рівень вищої освіти підвищує вимоги до формування компетентностей студентів у цій царині. Тож під час укладання та перегляду освітньо-професійних та освітньо-наукових програм другого (магістерського) рівня гарантії й групи забезпечення звертають увагу на нормативно-правову базу. Зокрема в «Концепції розвитку педагогічної освіти» з-поміж іншого зазначено: «Педагогічні працівники зі ступенем магістра мають бути здатними брати участь у створенні та впровадженні нового змісту освіти та новітніх методик (технологій) навчання, поєднувати власну педагогічну (науково-педагогічну, мистецько-педагогічну) діяльність на високому професійному рівні з поширенням кращої практики, експертною діяльністю та наставництвом на основі власного педагогічного досвіду» [1, с. 10]. Відповідний критерій є засадничим під час розробки освітніх програм та їхньої акредитації: «3. Принцип урахування позицій зацікавлених сторін Застосування цього принципу дає змогу ЗВО наблизити ОП до потреб ринку праці та очікувань здобувачів освіти. При цьому необхідно пам'ятати про важливість місії ЗВО у формуванні гармонійної особистості, свідомого громадянина та здатності до саморозвитку, інновацій та науково-дослідної діяльності» [5, с. 4].

Оскільки дотепер не розроблено стандарту спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література) другого (магістерського) рівня, то розробники відповідних освітньо-професійних і освітньо-наукових програм орієнтуються на професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020 р.) [3] та професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (2021 р.) [4]. «Відповідно, основний фокус програм зосереджено на підготовці фахівців до організаційно-управлінської, аналітичної і науково-дослідної діяльності в педагогічній освіті з акцентом на виконання досліджень у галузях лінгвістики, літературознавства, методик української мови та літератури. Особливістю підготовки словесників на другому (магістерському) рівні, порівняно з першим (бакалаврським), є те, що фундаментальна підготовка з різних галузей лінгвістики,

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

літературознавства, а також методики навчання мови й літератури, спрямована на ефективне виконання випускниками завдань інноваційного характеру в подальшій викладацькій і науковій діяльності» [2, с. 97].

Основними завданнями науково-дослідницької роботи є формування наукового світогляду майбутніх педагогів-словесників, реалізація їхнього інтелектуального потенціалу, вироблення навичок критичного мислення, вміння здійснювати аналітичну діяльність, створювати новий самостійний науковий продукт в царині лінгво- та літературодидактики, який відзначається актуальністю, новизною, практичною значущістю тощо.

На прикладі досвіду діяльності кафедри української мови та методики її навчання продемонструємо специфіку такої діяльності в лінгвістичному та методичному напрямках. Осередком науково-дослідницької роботи здобувачів різних рівнів студентів є безпосередньо кафедра та лабораторія «Стилістика і культура мови в сучасній науковій парадигмі», яка функціонує при ній. Науково-педагогічні працівники забезпечують реалізацію наукових пошуків здобувачів шляхом роботи в проблемних групах, участі в конференціях, круглих столах, наукових конкурсах та інших наукових активностях. Цікавою формою роботи є залучення роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт, зокрема під час досліджень із методики навчання / викладання української мови, актуальних проблем лінгвістики.

Отже, науково-дослідний компонент займає вагомe місце в системі підготовки майбутніх вчителів / викладачів-філологів, тому значну увагу приділено науковому пошуку здобувачів. Усі види діяльності в цьому напрямку спрямовані на формування в студентів здатності формулювати нові гіпотези, вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики, літературознавства, методики навчання мови й літератури, підбирати відповідні методи для їх розв'язання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitkupedagogichnoyi-osviti>
2. Петришина О. Компетентнісний підхід у професійній підготовці вчителя / викладача-філолога на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Слово. Стратегії. Інновації: колективна монографія. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2022. С. 90–122.
3. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
- 4 Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». URL: https://osvita.ua/doc/files/news/819/81950/610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf
5. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року: /ТОВ «Український освітянський видавничий центр

«Оріон»». К., 2020. 66 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97%D0%B2-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%9E%D0%9F.pdf>

KEY COMPONENTS OF TRANSLATOR'S PROFESSIONAL COMPETENCE

Баб'юк О. В.

*кандидат педагогічних наук,
викладач англійської мови*

*Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола
м. Тернопіль, Україна*

Translators' training is becoming more and more important nowadays. However, to meet the requirements of the market the university programs have to be flexible and well grounded. The problem is that they often correspond to internal needs of educational institutions, do not take into account market development and very often are too theoretical [3]. The problems may be solved by involving professional translators in university settings; teachers' professional development; real stakeholders assistance in the development of the curriculum and programs; updating programs according to the new translation theories, ideas, approaches; incorporating effective teaching methods and practices.

The programs should focus on the content that students should acquire. Taking into account different views [1; 2; 4], we identify linguistic, intercultural, subject, instrumental, interpersonal, strategic competences that are the key components of translators' professional competence.

Linguistic competence presupposes high level of speaking, reading, writing, listening, vocabulary, grammar and pronunciation skills in two languages. Intercultural competence provides translators with the ability to fully understand and interpret texts (which are usually culture-bound) in the source and target languages, compare cultures, effectively fulfill the role of a mediator.

Subject competence is of utmost importance in specialized translation [2, p. 109]. The best situation is when a translator is an expert both in the field and in translation and undergoes training in both areas. However, it's not always the case for Ukrainian